

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะได้นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยเรื่องประชากรในโครงการวิจัย ลักษณะแบบสอบถาม การเก็บข้อมูล การเสนอข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนผลการวิจัยจะอยู่ในบทต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรอันเป็นแหล่งที่มาของข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของสถาบันฝึกหัดครู 26 แห่ง ที่มีโครงการฝึกหัดครูชนบท ทั้งในพระนคร ชนบุรี และส่วนภูมิภาค (รายนามสถาบันต่าง ๆ อยู่ในภาคผนวก) จำนวนอาจารย์นิเทศที่รับผิดชอบงานนิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของสถาบันฝึกหัดครู 26 แห่ง มีจำนวนทั้งสิ้น 100 คน ซึ่งใช้เป็นประชากรของการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด

ลักษณะแบบสอบถาม

ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถามได้มาจากการศึกษาค้นคว้าเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการฝึกหัดครูชนบทจากหนังสือเอกสารต่าง ๆ และการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท จำนวน 10 คน เพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นสำหรับเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัญหา นิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท โดยมีลักษณะของคำถามเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การเติมข้อความเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ
2. การเลือกตอบเกี่ยวกับการดำเนินงาน ข้อเท็จจริงและความต้องการในบางเรื่อง
3. การให้ค่าน้ำหนักโดยใช่ Five points rating scale เกี่ยวกับ

ผลสำเร็จของการทำงานตามโครงการฝึกหัดครูชนบท

แบบสอบถามครอบคลุมปัญหาต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. สถานภาพของอาจารย์นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ตามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิ ประสบการณ์ งานการศึกษาและ ประสบการณ์งานนิเทศ
2. หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ ตามเกี่ยวกับกิจกรรมที่รับผิดชอบ จำนวนนักเรียนฝึกสอนที่รับผิดชอบ การประชุมสัมมนา และการพบปะกับนักเรียนฝึกสอน และ ปัญหาที่นำมาอภิปรายเมื่อเข้าประชุมสัมมนา
3. การบริหารงานและการดำเนินงานโครงการฝึกหัดครูในชนบท ได้ตามเกี่ยวกับการ แต่งตั้งคณะกรรมการฝึกสอนในชนบท การประชุมระหว่างคณะกรรมการฝึกสอนกับอาจารย์ นิเทศก์ การไปเยี่ยมหน่วยฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ของคณะกรรมการฝึกสอนและ หัวหน้าสถานศึกษาขบประมาณสำหรับงานนิเทศการฝึกสอนในชนบท การเดินทางไปนิเทศการฝึก สอนของอาจารย์นิเทศก์ และปัญหาของอาจารย์นิเทศก์ ในการนิเทศงานโครงการฝึกหัดครูชนบท
4. การเตรียมนักเรียนฝึกสอน เป็นคำถามเกี่ยวกับวิชาที่เปิดสอนตามหลักสูตร เป็น การเตรียมตัวนักเรียนก่อนออกฝึกสอน การปฐมนิเทศแก่นักเรียนฝึกสอนก่อนที่จะออกฝึกสอน และ การเชิญวิทยากรมาช่วยในการปฐมนิเทศแก่นักเรียนฝึกสอน
5. ปัญหาในด้านการสอนของนักเรียนฝึกสอนตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ ทางด้านการสอน การใช้อุปกรณ์ การวัดผล และด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนฝึกสอนกับครู ในโรงเรียนที่ฝึกสอน
6. ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน ตามเกี่ยวกับงานพัฒนาชนบทที่หน่วยฝึกสอนทำได้ผล ปัญหาที่หน่วยฝึกสอนประสบในการพัฒนาชนบท และการเปลี่ยนแปลงของชนบทในโครงการฝึกหัดครู ชนบท
7. เรื่องการประเมินผลงาน การฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทที่ทำมาแล้ว ตาม ในด้านการพัฒนาโรงเรียน บ้านพักนักเรียนฝึกหัดครู และการเป็นผู้นำในชนบท
8. ได้เปิดโอกาสให้อาจารย์นิเทศก์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมหรือผลงาน ที่อาจารย์นิเทศก์ควบคุมอยู่ และโครงการที่จะดำเนินงานในอนาคต (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

เมื่อได้สร้างแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยเรื่องดังกล่าวแล้ว จึงนำแบบสอบถามไปทดลอง [Try out] กับอาจารย์ที่เคยทำหน้าที่นี้เทศการฝึกสอน ในโครงการฝึกหัดครูชนบทมาแล้ว เป็นจำนวน 5 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม เมื่อได้ปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่งแล้วจึงนำไปใช้เก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกให้อาจารย์นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของสถาบันฝึกหัดครูด้วยตนเอง รวม 8 แห่ง อีก 18 แห่ง ได้ส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ รวมเป็นจำนวนอาจารย์นิเทศ 100 คน แบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัยโดยทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยไปรับเอง สำหรับแบบสอบถามที่ส่งไปยังอาจารย์นิเทศ 100 ฉบับนั้น ได้กลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 77.00 ผู้วิจัยได้ประเมินผลคำตอบทุกฉบับก่อนที่จะวิเคราะห์แบบสอบถาม ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ได้คืนมาทุกฉบับใช้ในโครงการวิจัยนี้ได้

การเสนอข้อมูล

การเสนอข้อมูลจากแบบสอบถามได้พิจารณาเป็นตอนและเป็นข้อ ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 เรื่องเกี่ยวกับสถานภาพของอาจารย์นิเทศ เสนอข้อมูลเป็นตาราง แสดงความถี่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย มัชยฐาน

ตอนที่ 2 เรื่องเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศ เสนอข้อมูลเป็นตาราง แสดงความถี่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัชยฐาน

ตอนที่ 3 เรื่องเกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินงานโครงการฝึกสอนในชนบท เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงความถี่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่ามัชยฐาน

ตอนที่ 4 เรื่องเกี่ยวกับการเตรียมนักเรียนฝึกสอน เสนอข้อมูลเป็นตารางความถี่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัชยฐาน

ตอนที่ 5 เรื่องเกี่ยวกับค่านการสอนของนักเรียนฝึกสอน เสนอข้อมูล เป็นตารางความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 6 เรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน เสนอข้อมูลเป็นตาราง แสดงความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 7 เรื่องเกี่ยวกับการประเมินผลงานการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท เสนอข้อ

มูล เป็นตารางแสดงความถี่และร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม อาจารย์นิเทศก์การฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ได้ใช้วิธีการทางสถิติเบื้องต้น สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่เป็นคะแนนดิบ ของการทราบรายละเอียดค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม เช่น อายุ ระยะเวลาหลังจากสำเร็จการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์งานด้านบริหาร ค่านิยม เป็นต้น ใช้วิธีคำนวณทางสถิติเบื้องต้น และสูตรดังต่อไปนี้

1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนดิบ นั้นโดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{x} = ค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = $\sum f$

N = จำนวนของคะแนนทั้งหมด

หรือ สูตร ในการคำนวณหาค่ามัธยิมเลขคณิตของข้อมูลที่จัดกลุ่มแล้ว

$$\bar{x} = x_0 + \frac{i \sum fx'}{N}$$

เมื่อ x' = $\frac{x - x_0}{i}$

x' = จุดกึ่งกลางใหม่ของคะแนนแต่ละชั้น

x_0 = มัชยิมสมมติ

i = อันตรภาคชั้น

1.2 หาค่ามัธยฐาน (Median) ใช้สูตร $Mdn = Lo + i \left(\frac{\frac{N}{2} - f_1}{f_2} \right)$

เมื่อ Mdn = มัชยฐาน

Lo = ขีดจำกัดส่วนที่แท้จริงของคะแนนในชั้นที่มีมัธยฐาน

N = $\sum f$ หรือจำนวนความถี่ทั้งหมด

i = อันตรภาคชั้น

f_1 = ความถี่สะสมจากคะแนนต่ำสุดถึงคะแนนที่เป็นขีดจำกัดบนของคะแนนในชั้นก่อนชั้นที่มีมัธยฐาน

f_2 = ความถี่ของคะแนนในชั้นที่มีมัธยฐาน

2. ข้อมูลที่แสดงปริมาณจะหาค่าเป็นร้อยละ¹⁸

สรุป

ข้อมูลในการวิจัยได้มาจากอาจารย์นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของสถาบันฝึกหัดครู รวม 26 แห่ง ซึ่งอยู่ในสังกัดกองโรงเรียนฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู อาจารย์นิเทศการฝึกสอน ในโครงการฝึกหัดครูชนบทมีจำนวน รวม 100 คน

เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล ใช้แบบสอบถามอาจารย์นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท เรื่องที่สอบถามเป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก การบริหาร และการดำเนินงานโครงการฝึกสอนในชนบท การเตรียมนักเรียนฝึกสอน ปัญหาเกี่ยวกับด้านการสอน ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน และการประเมินผลงานการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท เมื่อได้ปรับปรุงแบบสอบถามให้ดีขึ้นแล้วจึง ส่งแบบสอบถามให้แก่อาจารย์นิเทศกการฝึกสอน ในโครงการฝึกหัดครูชนบท เป็นจำนวน 100 ฉบับ ได้กลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 77.00

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติเบื้องต้น เสนอเป็นตารางจำนวนและร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ค่ามัชฌิมฐาน ค่าฐานนิยม และ คาพิสัย

¹⁸ ประคอง กรวรรณสุต สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู พระนคร ไทยวัฒนาพานิชย์
พ.ศ. 2508 หน้า 37-40.